

## CHINA ENTERS THE STAGE

### THE FADING CHINESE MEMORY OF ZHENG HE'S TRAVEL

Els últims vint anys s'ha parlat tant de Zheng He, s'han fet tantes commemoracions, exhibicions i simposis que és fàcil d'imaginar que sempre ha estat una figura clau a la historiografia xinesa.

Fins i tot els Jocs Olímpics de Beijing es van obrir amb una espectacular coreografia que exaltava els viatges marítims de Zheng He. Donava protagonisme a la seva flota gegantina, les desenes de milers de mariners que tripulaven els vaixells... els objectes que Xina va portar als seus estats tributaris (el te i la porcellana blava-i-blanca)... i un Zheng He d'or que dirigia els moviments de la flota amb una brúixola.

Amb tot, la veritat és just el contrari. Els viatges van tenir lloc en contra de l'oposició permanent i irrevocable de la funció pública confuciana. Avui perviuen tres relats dels viatges, escrits per persones que hi van participar. Però tots els documents del propi Zheng He van ser destruïts sistemàticament.

Els viatges de Zheng He van ser ben llargs, amb una duració de més de tres mesos des de Xina fins al golf Pèrsic i sovint navegant per alta mar. Tot i que la flota va compilar quaderns de bitàcola ben detallats dels itineraris, els quaderns de Zheng He van desaparèixer a la fi del segle XV.

Probablement van ser destruïts per ordre del ministre de guerra, amb l'objectiu d'afeblir el poder dels eunucs, desacreditant les expedicions a Vietnam i als oceans occidentals que ells defensaven. Arran d'aquest rebuig oficial dels viatges de Zheng He, la "Història de la dinastia Ming" oficial només conté una breu biografia de Zheng He al capítol reservat per als eunucs, i una poca informació sobre els viatges repartida per nou capítols que tracten de països estrangers.

El record de Zheng He a Xina ja s'havia esvaït cap a la fi del segle XV i mai va aconseguir trobar el seu lloc entre les figures clau de la història xinesa. Tot i així, es poden seguir les pistes dels viatges de Zheng He en àmbits menys oficials. Allò que Zheng He probablement emprava eren guies de mariners, o cartes nàutiques, i les cartes astronòmiques que es conserven al "Wubei zhi", un tractat de tecnologia militar del segle XVII.

Aquesta és la primera pàgina de la carta de navegació de Zheng He. Mostra la capital emmurallada, Nanjing, les drassanes on es construïen els vaixells del Tresor... els ponts que connectaven el gran riu Yangtsé amb els seus afluents... i les muntanyes, que eren punts de referència des del mar.

Les grans rutes i les seves interconnexions també es mostren amb indicacions explícites per a la navegació, com a aquest full que mostra l'Índia i les seves ciutats principals, i també Ceilan i les costes d'Àfrica. El "Wubei zhi" també conté les cartes estel·lars que la flota de Zheng He usava per a calcular la latitud.

Tot i que la brúixola es coneixia i s'emprava des de feia segles, el requisit essencial per al càlcul de latituds era el mateix a Xina i a la resta del món. Es basava en l'habilitat de mesurar la posició en base a les estrelles. Aquest diagrama, mostra la posició de les estrelles de guia al voltant del vaixell de tres Pals que ha de ser mantinguda per a navegar des de Ceilan fins a Sumatra.

El nom de Zheng He ha sobreviscut a la imaginació xinesa gràcies a una novel·la del segle XVI que el transformava en un heroi que viatjava pels oceans occidentals i fins i tot va viatjar a l'infern. Amb tot, els viatges de Zheng He van tenir un impacte continuat a les ciències naturals xineses.

Les plantes exòtiques recollides pels 180 doctors que viatjaven amb ell van trobar el seu lloc a la major farmacopea que el món havia vist, el "Compendi de matèria mèdica", compilat per Li Shizhen al segle XVI.

Però no seria fins l'any 1905, el mateix any que la contundent derrota de Rússia a mans del Japó al sud de Manxúria va mostrar als xinesos la importància vital de posseir una bona armada, que Liang Qichao, un polític reformista i periodista, va fer reviure el rècord del gran navegant xinès.

Al reclamar la figura de Zheng He, l'emergent nacionalisme xinès podia clamar que les grans expedicions xineses havien precedit als navegants europeus del Renaixement. Però, a mitjan segle XX, Zheng He va ser oblidat de nou atès que a Mao Zedong no li agradaven les expedicions marítimes. Tot el contrari, el nom de Zheng He va trobar la seva glòria al sud-est asiàtic, on els emigrants xinesos li rendien culte, fins i tot abans de la seva mort, com a "Sanbao Taijian" ("l'eunuc dels tres tresors").

Els xinesos havien migrat cap als mars del sud des de, com a mínim, la dinastia Song, molts segles abans, i els viatges de Zheng He van encoratjar de ben segur els viatges comercials d'expedidors privats de la costa del sud de Xina.

El seu nombre va créixer de forma exponencial allà on trobaven oportunitats clares d'obtenir beneficis. Com ja veurem, aquest serà el cas de la Manila colonial.

Cap a la fi dels viatges de Zheng He, les colònies xineses al sud-est asiàtic eren ben nombroses i el record de Zheng He es va preservar molt millor a aquestes comunitats xineses d'ultramar que a la Xina pròpiament dita.